No. 72

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT en Wetenschappelijk Blad.

Zaturdag den 24 Maart.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten Maart.

Z. M. heeft tot leden der adviserende kommissie, welke krachtens art. 30 van Hoogstdeszelfs besluit van den 2den December 1823, (Staatsblad no. 49), bij het departement van binnenlandsche zaken moet bestaan voor de zaken, rakende stichtingen voor het onderwijs, benoemd:

Mr. A. J. Borret, lid van den raad van state, president. Mr. H. van der Burgh, kamer-president in het hoog gerechtshof te 's Gravenhage. Mr. W. H. de Greve. Mr. J. Tibout, en Mr. J. C. de Hertogh Huber, raadsheeren in hetzelve hoog gerechtshof, en Mr. A. G. A. van Rappard, referendaris bij het departement van binnenlandsche zaken, aan wien tevens de functien van secretaris der commissie zijn opgedragen.

— Uit 's Bosch schrijft men het volgende:

» Laatstleden Zondag heeft Z. K. H. de Prins *van Oranje*, welke tot dat einde van 's Hage alhier was terug gekomen, zynen gouden eere-degen met diamanten omzet, namens Z. M. den Koning, aan Z. D. H. den hertog *van Saksen-Weimar* ter hand gesteld, als een bewijs van 's Konings goedkeuring over het roemrijk gedrag van den hertog in den tiendaagschen veldtogt aan den dag gelegd. Men schat de waarde van den degen op omtrent f 10,000. De knop van den degen is eene kroon van briljanten; het gevest is met een grooten diamanten steen en verder met vele kleinere diamanten bezet, allerkeurigst bewerkt. Op den degen zelven leest men een toepasselijk opschrift."

— In den vroegen morgen van Woensdag ll., hebben 's rijks beambten, gestationeerd te Rozendaal en Wouw, in de nabijheid van Bergen op Zoom, eene groote aanhaling gedaan van goederen, uit Frankrijk en België afkomstig, welke op eene fraudeuleuse wijze dien nacht ons rijk waren ingevoerd en bij wijze van vervolg zijn opgeligt; een en ander ter waarde van ongeveer zeven duizend guldens.

— De groote raad van het kanton Zurich heeft met eene geringe meerderheid besloten, dat de staatkundige vereeniging, in dit kanton opgerigt, niets gevaarlijks, noch onwettigs had, en dat men dus geen reden zag, om die vereeniging door eene wettelijke bepaling te [illegible]. Overigens hebben de beide burgemeesters en [illegible] andere aanzienlijke personen, zich geheel aan het bestuur onttrokken.

— De statistieke opgaven der bevolking van het russisch keizerrijk, die de grieksch-russische godsdienst belijden, zijnde uittreksels uit de rapporten aan het sijnode ingezonden, zijn dezer dagen voor het jaar 1850 publiek gemaakt en geven de volgende resultaten: 1°. geboorten, van het mannelijk geslacht 701,690, van het vrouwelijk geslacht 692,576; totaal 1,394,266; 2°. overlijden: mannelijk geslacht 682,709; vrouwelijk geslacht 654,523; totaal 1,337,232; het aantal der geboorten overtreft alzoo dat der overledenen met 57,034. 3°. Huwelijken: 349,231. De bijzondere opgaven leveren een aantal van 1052 personen, die den ouderdom van meer dan 100 jaren bereikt hadden; het grootste aantal derzelven, zijnde 115, was in het bisdom Casan; dan volgden die van Kischenew, dat er 92 telde, Saratoff 81; Catherinoslaff 69, Orenburg 66; het bisdom van Moskau telde er slechts 2, dat van Olonetz 1 en dat van Petersburg geen enkele.

'S GRAVENHAGE, den 22sten Maart.

Gisteren moet graaf *Orloff* een antwoord hebben bekomen op zijne depeches aan de Londensche conferentie. Het schijnt, dat hetzelve niet zoo voldoende is, als men in de stadhouderlijke wijk hadde meende hebben te mogen verwachten.

— In de zitting der Tweede Kamer van heden is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van twee ontwerpen van wetten, betreffende het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer, welke aan de afdeelingen van Maart werden verzonden.

Daarna deed de commissie tot de verzoekschriften verslag op drie rekesten, te weten van *Richard, Stadslander*, zeepzieders te Delft en Amsterdam, en van zeepmakers te Arnhem, tegen het voorgedragen ontwerp op de zeep.

Vervolgens werd de beraadslaging geopend over het ontwerp, strekkende om aan de loodwitmakerijen en *saturnum-saturni*-fabrijken vrijdom van den accijns op den azijn te verleenen. Dezelve was tamelijk langdurig. Een der voornaamste bezwaren bestond daarin, dat in het 1ste artikel was bepaald, dat de vrijdom op *verzoek* der belanghebbenden zou worden verleend. De heer *van Dam* verzette zich daar tegen, en nam deze gelegenheid waar tot het maken van eenige algemeene beschouwingen. Hij vond dat de regering vasthoudendheid betoonde, en meende dat de Staten-Generaal meer en meer concessien aan dezelve deed. Hiertegen zou hij zich openlijk aankanten, daar hij meende, dat men in Nederland, zonder het stelsel der volksoppermagt, dat graf der ware vrijheid, en de bron van ellende en verwoesting, te huldigen, men evenmin de onbepaalde magt behoefde aan te nemen, even doodelijk voor redelijke vrijheid, en waarop men in Spanje of Oostenrijk mogt bogen. Hij kon zich ook niet onthouden aan te merken, dat het minstel in de voorleden week, om de onpasselijkheid van den minister van financien, in de behandeling der tegenwoordige wet verleend, een voorwendsel had geschenen, om nieuwe veranderingen in dezelve te brengen; eene handelwijs, die hij even strijdig met de waardigheid der regering als met die der kamer rekende. Hij werd voornamelijk beantwoord door den heer *Beelaerts*. Deze, in plaats van zelfstandigheid aan de regering tot eene grief te rekenen, deed al de gunstige gevolgen uitkomen, welke onafscheidelijk aan volharding verbonden waren: het was aan die volharding te danken, dat Nederland sedert zestien maanden gewenst was, wat het had getoond te zijn: het was die volharding, welke de ingezetenen tot alle opofferingen kracht verleend, den vijand bedwongen, vrede ingeboezemd had: het was eindelijk de volharding, welke aan den geachten vorigen spreker het eerstekeer had bewogen, dat op zijne borst prijkte met de woorden: Voor *moed, beleid* en *trouw!* De heer *Beelaerts* deed voorts opmerken, dat men het in de vorige week gevallen besluit niet kon aanranden, daar dit door de meerderheid was vastgesteld.

Over het geheel voerden in deze beraadslaging de heeren *van Dam, Bylevelt, Warin, Weerts* en *van Reenen* tegen het ontwerp, de heeren *Beelaerts, Donker Curtius* en *Fruin* voor hetzelve het woord, terwijl nog eenige leden gedeeltelijke inlichtingen vroegen, welke hun de minister van financien, ook de overige bedenkingen beantwoordende, trachtte te geven. In den loop der beraadslaging beantwoordde de heer *van Dam* nog eene, zoo hij meende, zijdelingsche beschuldiging tegen hem ingebragt door den heer *Donker Curtius*, wegens systematische oppositie, hoedanige tegenstand, zeide ook de heer *Warin*, gelukkig in de kamer niet bestond.

Ten slotte werd het ontwerp met 55 tegen 5 stemmen, die van de heeren *van Dam, Warin, Weerts, van Reenen* en *Sytzama* afgenomen.

De zitting werd, met verdaging van een verig besluit, onbepaald gescheiden.

BELGIE.

BRUSSEL, den 22sten Maart.

De graaf *Vilain XIIII*, president van den senaat, gedurende het afwezen van den baron *de Stassart*, heeft de senateurs reeds [illegible] dagen opgeroepen, doch de heeren zijn niet in genoegzaam aantal opgekomen.

— De gedeputeerden zijn gisteren met hunne beraadslagingen over het budget tot aan de behandeling van het hoofdstuk der buitenlandsche zaken gekomen. De heer *de Meulenaere*, minister van dit departement, opende de discussien met eene redevoering; hij verdeelde dezelve in twee deelen; het administratieve en het staatkundige, gedeelte; wij hier eenige der opmerkelijkste zinsneden, betreffende het laatste: » Ten aanzien, dat wijzigingen, waarmede het publiek zich zoo zeer heeft bezig gehouden, het gouvernement heeft geene mededeeling van welken aard ook ontvangen. Het heeft ten onveranderlijken grondregel deszelfs agenten te Londen en te Parijs gesteld, alle voorafgaande wijzigingen als onmogelijk te beschouwen en zulks bij iedere gelegenheid te verklaren. Terwijl wij deze taal buitenslands voerden, hebben wij binnenslands de organisatie en vermeerdering van ons leger voortgezet, want wij hebben begrepen, dat, ten gevolge eener revolutie, de diplomatie niets beteekent, zoo zij niet door de wapenen ondersteund wordt. Wij geloven op het punt te zijn, de vruchten te plukken der onderhandelingen, sedert de aanneming der 24 artikelen begonnen. Aan het gouvernement moet men de weifelingen en vertragingen niet wijten [illegible] en bijzonder ten aanzien der twee mogendheden, die het traktaat geratificeerd hebben, is gemakkelijk te bepalen, en kan geen voorwerp van twijfel zijn. Ons de 24 artikelen voorstellende, hebben de vijf hoven in eene nota van 15 october 1831, zich de taak voorbehouden en de verbindtenis aangegaan, om van Holland de toetreding tot die artikelen te verkrijgen, zelfs wanneer het dezelve verwierp. Frankrijk en Engeland het traktaat ratificerende, hebben het de kracht eener onherroepelijke overeenkomst gegeven, door België afzonderlijk met ieder derzelve aangegaan. In weerwil van de niet-ratificatie der drie overige mogendheden, van welke men echter nog geene stellige weigering heeft, is het traktaat van 15 november verbindend voor België, Frankrijk en Engeland geworden."

Verder zeide de minister: Het belgisch gouvernement heeft gemeend, dat te levendige reclamatien, bij het einde van den eersten term voor de uitwisseling der ratificatien bepaald, eene scheuring tusschen de vijf hoven zou hebben kunnen aanbrengen. Het gouvernement had zich jegens Europa niet verantwoordelijk willen stellen voor deze scheuring, en had dienvolgens tot de achtervolgen de prorogatien toegestemd, doch was verzekerd, dat men aan het einde derzelve was gekomen.

Al verder zeide hij: om ons een supplement op de 24 artikelen op te leggen zouden Frankrijk en Engeland hun woord niet gestand moeten blijven, hunne verbindtenissen terug trekken en hunne zwakheid aan den dag leggen; België zou eenen nieuwen veldtogt hebben, even ongelukkig als die van augustus, maar het zal tot

dit uiterste niet gebragt worden; Frankrijk en Engeland zullen het niet gedoogen."

Op de vragen van verscheiden leden over de afkondiging der ratificatien, betrekkende de geschillen tot op den 31sten Maart, bepaald in den *Moniteur* was aangekondigd geworden, bevestigende dien te minister verzekerende dat dit punt genoegzaam geëindigd was, doch zeide tevens, dat hij voor den 31sten nog andere zeer belangrijke mededeelingen aan de kamer zou te doen hebben.

— De artillerie-kompagnie van den eersten ban der burgerwacht van Mons, die van daar naar Antwerpen zich moet begeven, is op last van den minister van oorlog den 16den dezer ontbonden geworden; men beklaagt zich bij voortduring over de weinige krijgtucht, die onder de burgerwachten in het algemeen heerscht; daaraan wordt gemelde maatregel dan ook toegeschreven.

— De *Courrier* verzekert, dat de demissie van den heer *de Brouckere* eergisteren door den koning eerst is aangenomen geworden, ten gevolge van een raad van ministers den vorigen dag gehouden.

— Eergisteren morgen heeft men in het gebouw van de administratie voor de gevangenissen het lijk eens ambtenaars van het ministerie van oorlog gevonden, die zich daar opgehangen had; bij was even te voren op reforme gesteld.

FRANKRIJK.

Parijs, den 20sten Maart.

De afgevaardigden hebben gisteren de discussien over het budget van oorlog voortgezet; de noodzakelijke uitgaven voor onderscheidene militaire opvoedings-gestichten heeft men getracht bij amendement aanmerkelijk te besnoeijen; hetgeen echter niet is gelukt, daar de meerderheid de instandhouding dier gestichten tot het vormen van bekwame officieren voor wenschelijk heeft gehouden. Tot eene vrij levendige discussie heeft voorts aanleiding gegeven, een artikel, waarbij eene som van 500,000 franken werd gevraagd, om tot ondersteuning te strekken van hen, die gedurende de revolutie tot de zoogenaamde legers van het westen, hebben behoord. Onderscheiden gedeputeerden uit de Vendee wilden deze uitgave geheel ter zijde stellen, het was beleedigend voor de natie, dat men van het oproer eenen titel tot ondersteuning had gemaakt, en men bedroog zich, wanneer men door dit middel de koningsgezinden in rust meende te houden. De onrustige toestand waarin de westelijke departementen voortdurend verkeeren, werd thans ook het onderwerp [illegible] kennen, [illegible] ken heeft opgehangen, slechts voor de huid waarmede bevat, er alzo dan niet veel ontbreekt, om eenen volkomen burger-oorlog te zien ontstaan. De president van den raad heeft getracht den indruk, welke door deze beschuldiging was te weeg gebragt, weg te nemen, doch het was niet onduidelijk te zien, dat hij, ten aanzien van dit punt, zich zwak gevoelde en slechts door lengte van tijd de menigvuldige zwarigheden, welke de publieke orde in de westelijke departementen verder in den weg gelegd, dacht te kunnen overwinnen. Het amendement dat tot deze discussie gelegenheid gaf, is echter ten slotte verworpen, en gaat men dus voort, met de betaling der gedachte pensioenen.

De *Moniteur* deelt heden morgen het navolgende telegrafisch berigt mede, volgens hetwelk de generaal *d'Uzer* aan het hoofd van eenige troepen Grenoble is binnen getrokken, en dadelijk alle de wachtposten heeft bezet. De stad was volkomen rustig en de zaken gingen haren gewonen gang.

Intusschen verwacht men hier met ongeduld, meer omstandige berigten ten aanzien van het gebeurde; de geruchten dat de burgerlijke en militaire autoriteiten niet met beleidvolle voortvarigheid zouden zijn te werk gegaan, winnen meer en meer veld; de ministeriele bladen zijn zonder noodzakelijk in kunnen [illegible] en hebben vooral opmerking verdiend [illegible] geschreven werde, [illegible] gestrekt verhaal van het voorgevallene mededeelt. De milicie magt zoude zich volgens dat blad niet alleen te spoedig, maar vooral met te veel geweld hebben ontwikkeld. Van onderscheiden kanten moet men met de bajonet op de menigte zijn ingeloopen, zonder zelfs de bij de wet geëvorderde sommatien te laten doen.

De *Stenographe* van het bestellen der stad te Grenoble sprekende en vermeldt, dat eene deputatie te Parijs gekomen is, om aan het gouvernement den toestand der stad en van het departement bloot te leggen. Men zal nu, zegt hij, stellige berigten krijgen, die, naar men verzekert, aan de kamer der gedeputeerden zullen worden medegedeeld.

De *Constitutionnel* zegt heden, dat de president van den raad met den oostenrijkschen gezant, en op diens voorstel is, overeengekomen, dat de oostenrijksche vlag te Ancona door de Pausselijke vlag zoude worden vervangen. Daar men voorgeeft het Pausselijk bestuur te willen ondersteunen, is er geen reden om de houding aan te nemen, alsof men eene overwinning had behaald.

Uit Straatsburg wordt gemeld, dat het pruissisch gouvernement bevel gegeven heeft, om den arbeid aan de vestingwerken van Germersheim te hervatten; dezelve werd dan ook met groote werkzaamheid voortgezet; men had reeds een aantal van 2,000 hoornen in het bosch van Bienwaldt omgehakt, tot palissadering van het te Germersheim aangelegd bruggenhoofd.

Berigten uit Modena van den 3den Maart, maken gewag van eene vreeselijke gebeurtenis, onlangs bij het dorp Fontanellice, eene gemeente van Monte-Fiorino, voorgevallen. Plotselijk had zich een geweldige afgrond geopend, die door het wegzinken van den grond gedurig grooter werd en reeds een nabijzijnd huis had verzwolgen; met schrik zag men de opening bestendig toenemen; men dreigde eenen omtrek van bijna drie mijlen te zullen beslaan.

Uit Opper-Calabrie had men berigten, dat het land aldaar dezer dagen door zware regens was geteisterd geworden, welke door een zwaar onweder en vrij sterke aardbevingen gevolgd waren.

De fondsen waren heden (*Dingsdag* 20) als volgt genoteerd: 5 pCt. 96,60 kont. en op tijd; de 3 pCt. 69,60 kont., 69,75 op tijd; Nationale renten 80,40; Spaansche perpetuelen 55⅞.

DUITSCHLAND.

Frankfort, den 10den Maart.

Heden zijn de drukpersen van de *Deutsche Tribune* te Homburg verzegeld. — Tegen 10 uren des avonds kwamen vele jonge lieden, handwerkslieden en ledigloopers uit eene herberg, doortrokken de straten en wierpen de glazen in van het huis der gouvernements-commissaris. De aankomst van een detachement gendarmen was voldoende om de bende uit een te drijven. Des nachts om 2 ure wilden de muiters een vrijheidsboom planten; zij hadden daartoe reeds een kuil gegraven, toen zij in hun werk gestoord werden. Des morgens vond men den boom bij den kuil liggen. Er wordt een geregtelijk onderzoek tegen de bewerkers van deze wanordeu gedaan. De inwoners van Homburg hebben den besten geest aan den dag gelegd. Den volgenden dag hebben 176 burgers de volgende protestatie aan den burgemeester gezonden:

"Gisteren avond ten 10 ure is de rust van de stad op de beroerdste wijze verstoord geworden. Eene menigte werkliedeu, die zonder twijfel beschonken waren, zijn op de markt bijeen gekomen, en zijn onder een gewelrig geschreeuw naar de woning van den gouvernements-commissaris getrokken. Onder dit geschreeuw en geweld zijn er geweldadigheden gepleegd. De menigte heeft zich daarop weder naar de markt begeven om eenen vrijheidsboom te planten. De ondergeteekende inwoners protesteren plegtiglijk tegen deze wanorden en tegen alle revolutionnaire en geweldadige bewegingen. Zij leggen tevens den wensch aan den dag, dat er eene gewapende burgerij moge worden opgerigt, om voortaan dergelijke wanorden te voorkomen."

Homburg den 9. Maart 1832.

PORTUGAL.

Na den 3den Maart.

Na al de reeds aan boord van het linieschip *Jean VI* gebragte provisie en munitie weder te hebben doen ontschepen, en na aangekondigd te hebben, dat het ontwerp opgegeven was, om eene expeditie ter hulp van Madera uit te zenden, is de graaf *Basbs* plotselijk van gedachten veranderd, en [illegible] avond de flottille, met [illegible] bemande de *Jean VI* gereed te houden, om uit te zeilen. Het grootste deel had zijnen voorraad nog aan boord. Duizend man der beste troepen van dom *Miguel* kregen terzelfder tijd bevel, den volgenden morgen naar het arsenaal zich te begeven om van daar aan boord te gaan. Inderdaad, in den loop van den dag is alles gereed gemaakt en heden morgen is de expeditie uitgezeild. Men gelooft, dat zij zich naar de Algarves en niet naar Madera zal begeven; de kommandanten zijn uitgezeild zonder hunne bestemming te kennen, daar zij hunne lastbrieven eerst in zee mogen openen. Een brik zeilt vooruit tot ontdekking of er vijandelijke schepen in de nabijheid zijn. Het plotselijk besluit, tot het laten vertrekken der flottille, wordt gedeeltelijk toegeschreven aan de noodzakelijkheid [illegible] te voorzien, het zou kunnen denken, dat het te Madera hopeloos gesteld, of dat dom *Pedro* reeds nabij de kusten was, wanneer de expeditie geen plaats had gehad. Het gerucht loopt alhier, dat dom *Miguel*, den graaf *Queluz*, zijnen voormaligen barbier, voor eenige dagen landwaarts in naar de zijde van Spanje heeft gezonden, met zijne kostbaarste goederen, op 50 muilezels geladen.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, 22 *Maart* 1832.

		gebl.
Nationale Werkelijke schuld, 2½ pct.	40⅜ à 41½	41⅜
Kansbiljetten		
Amortisatie Syndicaat, 4½ pct.	60⅛ à 60¼	60⅛
Idem: idem., 3½ pct.	55½ à 56¼	55⅝
Oorlogs-lasten 1830, à 5 pct.	86½ à 87¼	86⅜
Vrijw. geldl. 1831, à 6 pct.	92 à 92⅜	92⅛
Nieuwe idem 1832, à 5 pct.	78¼ à 79	78⅞
Schatkist-biljetten, 6 pct.	98¾ à 99¼	99
Handel-Maatschappij, 4½ pct.	—	
Frankrijk, inschr. op 't Grootb. 3 pct.	67¾ à 68½	68
Rusland, Bij *Hope en Comp.* 5 pct.	88¾ à 89¼	89
Bij dezelfde 1822 5 pct.	91½ à 91⅝	91⅝
Spanje, Certific. Amst. 5 pct.	46 à 46¼	46⅛
Dezelfde 3 pct.		
Uitgestelde schuld		

*** Heden is alhier overleden de Wel-Edel Geboren Heer J. P. DE SCHORSCH, gepensioneerd Luitenant-Kolonel.

Breda, den 23sten Maart 1832.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Zaturdag den 24sten Maart 1832: HET DORP OVER DE GRENZEN, *een Tafereel uit den laatsten Veldtogt*, nieuw Vaderlandsch Blijspel met zang, in 2 bedrijven, door Mr. *Jonan Lenhep* (schrijver van *het Dorp aan de Grenzen*), versierd met dezelfde Toestel. Nooit alhier, maar overigens [illegible] haling vertoond, gevolgd van PANTALON SOLDAAT, of *Arlequin begunstigd door den Tooverpaat*, Oude Pantomime en Arlequinade, in 2 bedrijven, met al dezelfde Decoration, Toovermachines, Dans, enz.

*** La SECONDE PARTIE du RECUEIL de PIÈCES DIPLOMATIQUES [illegible] *affaires de la Hollande et de la Belgique*, en 1831 et 1832, 1 vol. in octavo, à *f* 3, est en vente à *la Haye* et *Amsterdam* chez les HERITIERS GEBHARD, et DELACHAUX; *Rotterdam* chez BARNARD et JACOB; *Delft* J. DE CROCQ; *Leide* VAN PAPENHOVE; *Utrecht* VAN TERVEEN et FILS; *Arnhem* NYHOFF; *Groningue* OOMKENS; *Leeuwarden* BROUWER, ainsi que les principaux libraires du Royaume.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers